

Economia i Desigualtat de Gènere

Codi: 105804

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500000 Estudis Socioculturals de Gènere	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Alberta Toniolo

Correu electrònic: alberta.toniolo@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit oficial per a seguir correctament l'assignatura. No obstant, per tal de poder treure el màxim profit de les lliçons, lectures i exercicis és recomanable que l@s alumn@s tinguin una base mínima de coneixements d'economia i història, a més d'haver cursat l'assignatura Eines per a l'anàlisi social del GSGG. També la comprensió bàsica de l'anglès facilitarà l'accés a un ventall més ampli de recursos (bibliogràfics i audiovisuals) amb els quals treballar per realitzar els exercicis pràctics a l'aula i els assaigs intermedis objecte d'avaluació.

Objectius

L'objectiu general de l'assignatura és dotar-se dels coneixements i les eines intel·lectuals per poder:

1. reconèixer i analitzar la relació entre economia i desigualtat de gènere;
2. comprendre en quina mesura la desigualtat i discriminació de gènere són també el resultat de la desigualtat econòmica.

Els objectius concrets són:

1. Conèixer els principals conceptes macroeconòmics i les variables qualitatives i quantitatives que assenyalen els fenòmens de desigualtat de gènere associats a la desigualtat de la renda.

2. Adoptar una perspectiva d'anàlisi multidisciplinària que permeti integrar els fets i processos de natura econòmica amb els de caràcter institucional i sociocultural.
3. Distingir els mecanismes socioeconòmics que, en el passat així com a l'actualitat, van caracteritzar i caracteritzen les relacions de gènere, binàries i no binàries.
4. Identificar els factors que impulsen la construcció i reproducció de la desigualtat socioeconòmica de gènere, amb atenció especial als valors culturals, les normes i institucions que incidixen en la discriminació i les diferències d'estatus no equitatives.
5. Saber quines són - i poden ser - les actuacions polítiques efectives per a disminuir la bretxa econòmica entre els gèneres (pobresa, segregació horitzontal i vertical, sostre de vidre y terra enganxós, etc.).

Competències

- Formular, argumentar i debatre idees pròpies i alienes de manera respectuosa, crítica i raonada.
- Identificar els conceptes jurídics bàsics, la legislació i la jurisprudència relacionats amb els drets dels col·lectius afectats per desigualtats de gènere.
- Incorporar la perspectiva no androcèntrica en els treballs duts a terme.
- Participar en l'elaboració, implementació i difusió de polítiques d'igualtat en l'àmbit econòmic (pressupostos, organització del treball, desigualtat estructural) i en el mercat laboral (salari, promoció, conciliació).
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
2. Identificar indicadors específics de benestar que permetin elaborar polítiques públiques.
3. Incorporar la perspectiva no androcèntrica en els treballs duts a terme.
4. Integrar la perspectiva de gènere en l'elaboració d'un pressupost.
5. Interpretar les normes, la doctrina i la jurisprudència laborals amb perspectiva de gènere.
6. Proposar solucions a les qüestions sorgides amb la Llei d'igualtat.
7. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
8. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
9. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació propi de les disciplines requerides.
10. Utilitzar instruments per pal·liar o revertir les desigualtats en l'àmbit laboral.

Continguts

Introducció

L'economia és un joc polític travessat per interseccionalitats

Tema 1

1.1. Dones i gènere en la teoria econòmica. Una panoràmica

1.2. L'economia feminista: naixement, consolidació i variants actuals

1.3. La teoria de les capacitats i el desenvolupament humà

Tema 2

2.1. La divisió sexual del treball: nivells educatius, segregació horitzontal i vertical

2.2. El mercat laboral i el gènere: ocupació, sostres i bretxes

2.3. La xacra de la no remuneració i invisibilitat

Tema 3

3.1. Les polítiques neoliberals i el procés de globalització

3.2. La pobresa té gènere: els mapes europeu i mundial de la escassetat i la fam

3.3. El procés d'integració internacional dels mercats i el treball de les dones. Estudi de casos (Xina, Amèrica Central, Europa Occidental)

Tema 4

4.1. La discriminació del col·lectiu LGTBI+ en el mercat laboral. Estudi de casos (Espanya, UE, EUA)

4.2. Els factors socioeconòmics de la violència de gènere

Metodologia

Metodologies docents utilitzades en l'assignatura:

Lliçons expositives

Debats a l'aula

Realització d'exercicis de pràctiques a l'aula

Assistència a seminaris

Tutories

Elaboració de treballs escrits a partir de lectures i recerca d'informació

Lectura de bibliografia de caràcter acadèmic i informes d'interès

Ús de recursos audiovisuals (entrevistes, pel·lícules, documentals)

Campus Virtual de l'assignatura

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals amb l'ús de TIC - Exercicis pràctics a l'aula	48	1,92	
Tipus: Supervisades			
Tutories	10	0,4	
Tipus: Autònomes			
Dos treballs escrits a partir de les lectures recomanades i la recerca de materials	43	1,72	
Lectura i estudi independent	49	1,96	

Avaluació

L'avaluació consistirà en la REALITZACIÓ INDIVIDUAL de:

A. Dos treballs escrits obligatoris, sobre qüestions plantejades en l'àmbit dels diversos temes del programa. Als temes 1 i 2 correspon el primer treball; al tema 3 correspon el segon treball. Els dos treballs hauràn de ser lliurats dins dels terminis respectivament indicats a l'inici del curs per a la professora de l'assignatura. Cada treball valdrà el 15% de la nota final, però el NO lliurament d'un treball dins del termini establert comportarà una nota equivalent a 0, amb la pèrdua del 15% corresponent de la nota final.

B. Un examen escrit a final del curs, basat en tres preguntes d'assaig, que valdrà un 45% de la nota final. Nota màxima per cada pregunta = 3,3 punts

C. El 25% restant de la nota final s'obtindrà mitjançant l'assistència i la participació activa a les classes: realització a l'aula dels exercicis de pràctiques, contribució als debats a l'aula i al CV, resposta a preguntes, formulació d'interrogants i exposició de reflexions pròpies pertinents als continguts desenvolupats a classe.

Qualificació de 'No avaluable'

L/la estudiant rebrà la qualificació de 'No avaluable' sempre que no hagi lliurat més de 1/3 de les activitats d'avaluació.

Examen de recuperació

Per tenir accés a l'examen de recuperació cal que les/els estudiants:

- hagin estat avaluad@s en un conjunt d'activitats que representi un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura (= 67% del total);

- hagin obtingut una qualificació final de l'assignatura entre 3,5 i 4,9.

L'examen de recuperació constarà de 5 exercicis: 4 preguntes d'assaig sobre el conjunt del programa; i 1 comentari sobre un dels gràfics treballats durant els exercicis de pràctiques. Cada resposta valdrà una nota màxima de 2,0 punts. L'estudiant que superi l'examen de recuperació aprovarà l'assignatura amb una nota de 5,0. En cas contrari, es mantindrà la nota final obtinguda amb el procés d'avaluació continuada.

Avaluació única

- Un treball individual d'anàlisi i reflexió sobre la base d'unes lectures obligatòries i els continguts de l'assignatura (40% de la nota global de l'assignatura)
- Presentació oral i discussió del treball amb les reflexions pertinents (20% de la nota)
- Examen tipus test amb 15 preguntes sobre els continguts del programa i de les pràctiques realitzades a l'aula durant el curs (40% de la nota global)

L'entrega del treball, la realització de l'examen i les presentacions orals es duran a terme en una única data indicada en el programa detallat de l'assignatura, accessible des del Campus Virtual.

Revisió de les qualificacions

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, la professora informará l'alumnat (via Campus Virtual) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. La professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Els actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats (còpia, ús no autoritzat de la IA, etc.) NO són recuperables.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Dos treballs escrits sobre qüestions plantejades en l'àmbit del programa, a partir de les lectures recomanades i la recerca de materials	Total 30% de la nota final (cada treball realitzat = 15% de la nota final)	0	0	1, 2, 3, 7, 8, 9, 10
Examen final basat en preguntes d'assaig	45% de la nota final	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10
Realització dels exercicis pràctics a l'aula - Continuïtat en l'assistència i participació activa a les classes	25% de la nota final	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografía

Bibliografía orientativa

- Agénjo Calderón, A. (2021), *Economía política feminista. Sostenibilidad de la vida y economía mundial*, Catarata: Madrid.
- Akelorf, G.A. - Kranton, R.E. (2010), *Identity Economics. How our Identities Shape our Work, Wages, and Well-Being*, Princeton University Press: Oxfordshire.
- Becchio, G. (2019), *A History of Feminism and Gender Economics*. Routledge: Oxfordshire.
- Becker, G. (1987), *Tratado sobre la familia*. Alianza Universidad: Madrid, p. 9-16 i 128-152.
- Benería, L. y Sarasua, C. (2010) "¿A quién afecta el recorte del gasto?", *El País*, 28/10/2010.
- Benería, L. - Berik, G. - Floro, M.S. (2018), *Género, desarrollo y globalización. Una visión desde la economía feminista*. Edicions Bellaterra: Barcelona.
- Blau, F. - Ferber, M. - Winkler, A. (2016), *The Economics of Women, Men and Work*, Oxford University Press: Oxford.
- Blossfeld, H.P. - Skipek, J. - Triventi, M. - Buchholz, S. (Eds) (2015), *Gender, Education and Employment. An International Comparison of School-to-Work Transitions*. Edward Elgar: Cheltenham.
- Boll, C. - Leppin, J. - Rossen, A. - Wolf, A. (2016), *Magnitude and Impact Factors on the Gender Pay Gap in EU Countries*. European Commission: Luxemburg.
- Cook, J. - Roberts, J. - Waylen, G. (2000), *Towards a Gendered Political Economy*. Palgrave Macmillan: London.
- Corriveau, P. - Roth, K. (2011), *Judging Homosexuals: A History of Gay Persecution in Quebec and France*, UBC Press, Vancouver.
- Craven Nussbaum, M. (2012), *Las mujeres y el desarrollo humano*. Herder Editorial: Barcelona.
- Cunningham, S. - Shah, M. (2016), *The Oxford Handbook of Economics of Prostitution*. Oxford University Press: Oxford.
- Daly, H.E. - Farley, J. (2004), *Ecological Economics: Principles and Practice*, Island Press: Washington D.C..
- Dugard, J. - Porter, B. - Ikawa, D. - Chenwi, L. (2020), *Research Handbook on Economic, Social, and Cultural Rights as Human Rights*, Edward Elgar Publishing: Northampton, Massachusetts.
- Ekman, K.E. (2021), *El ser y la mercancía. Prostitución, vientres de alquiler y disociación*, Bellaterra ed.: Barcelona.
- Feci, S. - Schettini L. (2017), "La violencia contro le donne nella storia", Volum 8 of *Storia delle donne e del genere*, Viella Libreria Editrice: Roma.
- Ferber, M.A. - Nelson, J.A. eds. (2004), *Más allá del hombre económico. Economía y teoría feminista*, Ediciones Cátedra: Valencia.
- Gálvez, L. - Torres, J. (2010), *Desiguales*, Icaria: Madrid.
- Goldin, C. (2006), "The quiet revolution that transformed women's employment, education and family", *NBER Working Papers*, 11953 <https://www.nber.org/papers/w11953>
- González Luna, L. (2021), *El movimiento del feminismo independiente. 1980-1986*, Editorial Victoria Sau: Barcelona.

- Heberer, E.M. (2014), *Prostitution. En Economic Perspective on its Past, Present, and Future*. Springer: Berlin.
- Illouz, E. - Kaplan, D. (2020), *El capital sexual en la Modernidad tardía*, Herder: Barcelona.
- Jackson, T. (2022), *Postcreixement. La vida després del capitalisme*, Arcàdia: Barcelona.
- Lynch, K. - Feeley, M. (2009): *Gender and Education (and Employment). Gendered Imperatives and their implications for Women and Men. Lessons for Research for Policy Makers*. NESSE and European Commission.
- Lee, R. (2003), "The demographic transition: three centuries of fundamental change", *Journal of Economic Perspectives*, 17, 4, pp. 167-190.
- Lee, R. i altres (2014), "Is low fertility really a problem? Population aging, dependency, and consumption". *Science*, 20, pp. 346, 229: [http://www. Sciencemag.org](http://www.Sciencemag.org)
- Matías Cortes, G. - Jaimovich, N. - Siu, H.E. (2016), "The End of Men and Rise of Women in the High-Skilled Labor Market." Working Paper: <http://www.econ.quensu.ca/files/other/Siu%20paper%20endofmen20160920.pdf>
- Meyer, D. (2015), *Violence against Queer People*. Rutgers University Press: New Brunswick, New Jersey.
- Morini, C. (2014), *Por amor o a la fuerza. Feminización del trabajo y biopolítica del cuerpo*, Traficantes de Sueños: Madrid.
- Nelson, J. (1995), "Feminism and Economics", *The Journal of Economic Perspectives*, 9, 2, pp. 131-148. www.jstor.org/stable/2138170
- Nussbaum, M.C. (2000), *Women and Human Development: The Capabilities Approach*, Cambridge University Press: Cambridge.
- Oster, E.F. (2004), "Witchcraft, Weather and Economic Growth in Renaissance Europe", *Journal of Economic Perspective*, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=522403>
- Pazos, Morán, M. (2016), "Roles de género y políticas públicas", *ST73*, pp. 5-23: <https://recyt.fecyt.es/index.php/sociologiatrabajo/article/view/55571>
- Pazos Morán, M. (2008), "Género, orientación del presupuesto y eficiencia económica", en María Pazos-Morán (ed.): *Economía e igualdad de género: retos de la hacienda pública en el siglo XXI*. Instituto de Estudios Fiscales.
- Pérez-Orozco, A. (2014), *Subversión feminista de la economía*, Traficantes de Sueños: Madrid.
- Sampietro, J.L. (2009), *Economía humanista. Algo más que cifras*. Penguin Random House: Barcelona.
- Sarasua, C. (2014), "Por un reenfoque del análisis feminista de la crisis":
- Sen, A.K. (2000), *Desarrollo y libertad*. Planeta: Barcelona.
- Sen, A.K. (2001), *La desigualdad económica*. Fondo de Cultura Económica: México D.F.
- Smakov, A. (2018), "Economic Origins of Witch Hunting", *Studies in Business and Economics*, 13 (3), pp. 214-229.
- Truzzoli, C. (2020), *Desbordando sexo y género. El amplio abanico de las identidades*. Edicions Bellaterra: Barcelona.

Programari

Word, PDF i PowePoint. A començament de les classes es donaran unes indicacions específiques sobre: 1. el software a utilitzar durant el curs; 2. les coordenades de la recerca online per aconseguir documentació, audiovisuals i dades pertinents als continguts de l'assignatura.